



Αστυνομία και επιτήρηση: Το όραμα των Υπουργών των ΜΑΤ για το Πανεπιστήμιο του 21ου αιώνα (του Γ. Βλάχου)

Αστυνομία και επιτήρηση: Το όραμα των Υπουργών των ΜΑΤ για το Πανεπιστήμιο του 21ου αιώνα.

Του Γιώργου Βλάχου, δικηγόρου, μέλους της παράταξης δικηγόρων «Εναλλακτική Παρέμβαση – Δικηγορική Ανατροπή». Το κείμενο δημοσιεύτηκε στο ThePressProject, 13/2/2021, όπου περιλαμβάνονται πλήρως και οι σημειώσεις.

Το νομοσχέδιο του Υπουργείου Παιδείας για την που ψηφίστηκε στις 11/2 από τη Βουλή, είναι ένα οργουελικό έκτρωμα επιτήρησης και αστυνομοκρατία. Οι θεσμοί που εισάγονται με αυτό και το πνεύμα που αποτυπώνει διαπνέονται από αυταρχικό παροξυσμό και θεμελιώδη φόβο απέναντι σε έναν από τους σημαντικότερους αληθινά δημοκρατικούς και δημιουργικούς κοινωνικούς χώρους στην ελληνική κοινωνία, το πανεπιστήμιο.

Οι θεσμοί που εισάγονται με αυτό και το πνεύμα που αποτυπώνει διαπνέονται από αυταρχικό παροξυσμό και θεμελιώδη φόβο απέναντι σε έναν από τους σημαντικότερους αληθινά δημοκρατικούς και δημιουργικούς κοινωνικούς χώρους στην ελληνική κοινωνία, το πανεπιστήμιο.

1.

Το πρόβλημα ξεδιπλώνεται από την αρχή: Ο τίτλος του νομοσχεδίου (νόμου πλέον), «*προστασία της ακαδημαϊκής ελευθερίας*», είναι απολύτως **παραπλανητικός**, αν όχι ψευδής. Οι διατάξεις και τα άρθρα για την πανεπιστημιακή αστυνομία και τα συστήματα βιντεοεπιτήρησης δεν έχουν οποιαδήποτε σχέση με οποιαδήποτε ακαδημαϊκή ελευθερία, την οποία το Υπουργείο ερμηνεύει αόριστα και **κατά το δοκούν**.

Όμως, στο άρθρο 3 του ν.4485/2017 υπάρχει ο νομοθετικός ορισμός της ακαδημαϊκής ελευθερίας: «1. Στα Ανώτατα Εκπαιδευτικά Ιδρύματα (Α.Ε.Ι.) κατοχυρώνεται και προστατεύεται η ακαδημαϊκή ελευθερία στην έρευνα και τη διδασκαλία, η οποία αποτελεί **θεσμική εγγύηση της αδέσμευτης και απαραβίαστης επιστημονικής σκέψης, έρευνας και διδασκαλίας**. 2. Η ακαδημαϊκή ελευθερία, καθώς και η ελεύθερη έκφραση και διακίνηση των ιδεών, προστατεύονται σε όλους τους χώρους των Α.Ε.Ι., έναντι οποιουδήποτε προσπαθεί να τις καταλύσει ή περιορίσει».

Εξάλλου ήδη στο αρ.16 παρ.1 του Συντάγματος, ορίζεται ότι «*Η τέχνη και η επιστήμη, η έρευνα και η διδασκαλία είναι ελεύθερες η ανάπτυξη και η προαγωγή τους αποτελεί υποχρέωση του Κράτους...*».

Η ερμηνεία του άρθρου αυτού είναι, σύμφωνα με τη θεωρία, ευρεία και όχι περιοριστική. Ειδικότερα: «...*Με το άρθρο 16§1 εδαφ.α κατοχυρώνεται η επιστημονική ελευθερία και όχι, όπως συχνά αναφέρεται, η ακαδημαϊκή. Η ακαδημαϊκή ελευθερία δεν είναι παρά τμήμα της επιστημονικής ελευθερίας, είναι η επιστημονική ελευθερία, όπως εξασκείται εντός των ΑΕΙ. Δεν*



αμφισβητείται ότι το Σύνταγμα καθιερώνει την ελευθερία της επιστήμης ως ελευθερία της αμφιβολίας και της αμφισβήτησης, του ελέγχου και του αντιλόγου, της διαφωνίας και της αναζήτησης.

Δεχόμενοι λοιπόν ότι, η ακαδημαϊκή ελευθερία (τμήμα μόνο της ευρύτερης συνταγματικά κατοχυρωμένης επιστημονικής) είναι η ελεύθερη, αλογόκριτη, διδασκαλία, η έρευνα και η επιστημονική άποψη, τότε το περιεχόμενο του νόμου αυτού, με μια απλή ανάγνωση, προκύπτει ότι δεν το απασχολεί οτιδήποτε σχετικό. Αντίθετα, ο όρος «ακαδημαϊκή ελευθερία» χρησιμοποιείται μόνο προσχηματικά, εκτός από τον τίτλο και στο πλέον επικριτέο άρθρο του νομοσχεδίου, το 18.

Στο άρθρο 18 συστήνονται οι Ομάδες Προστασίας Πανεπιστημιακού Ιδρύματος, στελεχωμένες από αστυνομικούς και ειδικούς φρουρούς. Αναφέρει το άρθρο: «Αποστολή των Ο.Π.Π.Ι. είναι η προστασία και ασφάλεια των Α.Ε.Ι. και η ενίσχυση της ακαδημαϊκής ελευθερίας».

Και εύλογα μπορεί να αναρωτηθεί κανείς: Πώς οι αστυνομικοί θα ενισχύσουν την ελεύθερη, αλογόκριτη, διδασκαλία, την έρευνα και τη διατύπωση επιστημονικών απόψεων; Έχουν οι αστυνομικοί, ως κρατικά όργανα, οποιαδήποτε σχέση με τη βασική λειτουργία των πανεπιστημιακών ιδρυμάτων, την επιστημονική έρευνα και διδασκαλία; Μήπως η ελεύθερη έρευνα και διδασκαλία διασφαλίζεται από την αστυνόμευσή της; Μήπως οποιοσδήποτε ερευνητής, διδάσκων ή φοιτητής εμποδίστηκε από οποιονδήποτε στην ελευθερία του να διατυπώνει απόψεις στην επιστήμη του; Ή μήπως η ύπαρξη αστυνομίας μέσα στα πανεπιστήμια θα αποτρέψει τις δεκάδες λογοκλοπές ή την -όχι συχνή πια- διασπάθιση δημόσιου χρήματος που ιδίως παλαιότερα δημιούργησε σημαντικά σκάνδαλα στα ελληνικά πανεπιστήμια;

Η «προστασία της ακαδημαϊκής ελευθερίας» που το Υπουργείο θέτει ως τίτλο ενός νόμου αστυνομοκρατίας, είναι μία πρόφαση, ένα **επίχρυσο κάλυμμα ενός μαύρου θεσμού**: της παρακολούθησης των φοιτητών, της επικράτησης ενός κλίματος αστυνομοκρατίας μέσα σε έναν δημοκρατικό, δημιουργικό, ελεύθερο χώρο.

2.

Έπειτα, θεσμοθετείται η Μονάδα Ασφάλειας και Προστασίας (Μ.Α.Π.) του Α.Ε.Ι. (αρ.14), αποστολή της οποίας είναι η «...εξασφάλιση της ομαλής και αδιάλειπτης άσκησης των εκπαιδευτικών, ερευνητικών, διοικητικών και λοιπών δραστηριοτήτων του Α.Ε.Ι...». Υπονοεί ο νόμος ότι μέχρι σήμερα τα πανεπιστήμια ούτε ομαλά ούτε εύρυθμα λειτουργούν και ότι χρειάζεται μια «μονάδα ασφαλείας» προκειμένου να λειτουργήσουν έτσι. Μία απεργία διοικητικών υπαλλήλων, μια αποχή καθηγητών, η έλλειψη βιβλίων είναι λόγου χάρη προβλήματα «ασφάλειας».

Και η αιτιολογική έκθεση του νόμου μας λέει: «...Το πλέγμα των προτεινόμενων διατάξεων συμβάλλει στην προστασία της ακαδημαϊκής ελευθερίας, τόσο υπό την έννοια της ελευθερίας κάθε μέλους της πανεπιστημιακής κοινότητας να συμμετέχει στην έρευνα και τη διδασκαλία, στους χώρους στους οποίους παρέχεται η ανώτατη εκπαίδευση με τρόπο απρόσκοπτο, όσο και υπό την έννοια της λειτουργίας αυτής ως θεσμικής εγγύησης, ιδίως για την ελεύθερη διακίνηση των ιδεών...». Και ως «μακροπρόθεσμοι στόχοι» θεωρούνται οι ακόλουθοι: «...Μακροπρόθεσμος στόχος είναι η διασφάλιση του ρόλου των Α.Ε.Ι., με τη δημιουργία των αναγκαίων προϋποθέσεων που θα



δημιουργούν αίσθημα εμπιστοσύνης στους φοιτητές, τα μέλη του Διδακτικού Ερευνητικού Προσωπικού (Δ.Ε.Π.) και τα λοιπά μέλη της ακαδημαϊκής κοινότητας, μακριά από παραβατικές συμπεριφορές. · Πρωτεύων στόχος είναι η διασφάλιση της ποιότητας της ανώτατης εκπαίδευσης που παρέχεται απρόσκοπτα χωρίς φαινόμενα παραβατικής συμπεριφοράς, με τους κατάλληλους ελεγκτικούς μηχανισμούς στο πλαίσιο μιας εννομούμενης πολιτείας... Μακροπρόθεσμοι στόχοι είναι: · η ομαλή και αδιατάρακτη λειτουργία, όχι μόνο των Α.Ε.Ι., αλλά και εν γένει των δημοσίων υπηρεσιών, · η βελτίωση των σπουδών στα Α.Ε.Ι., · η ενίσχυση του κύρους των ιδρυμάτων, · η ύπαρξη αποφοίτων οι οποίοι θα αποτελέσουν ένα εν δυνάμει παραγωγικό εργατικό δυναμικό, αυξημένων προσόντων που θα συμβάλλει στην οικονομική ανάπτυξη της χώρας...».

Ωστόσο, η πιο πρόσφατη, 95η, Σύνοδος Πρυτάνεων επισημαίνει ότι **το πρόβλημα της λειτουργίας των πανεπιστημίων είναι πολύ διαφορετικό από αυτό που η κυβέρνηση φαντάζεται ως πρόβλημα ασφάλειας:**

«...**Η συνεχώς μειούμενη χρηματοδότηση των πανεπιστημίων** την τελευταία δεκαετία, έχει οδηγήσει τα ιδρύματα σε δυσκολία και, σε ορισμένες περιπτώσεις, σε αδυναμία κάλυψης ακόμη και των ανελαστικών δαπανών που είναι απαραίτητες για τη λειτουργία τους. Αποτέλεσμα αυτού είναι οι προϋπολογισμοί των πανεπιστημίων να υπολείπονται των απαιτήσεων που προκύπτουν από τις πραγματικές ανάγκες τους. Η οικονομική ενίσχυση των ιδρυμάτων τριτοβάθμιας εκπαίδευσης αποτελεί συνταγματική υποχρέωση της πολιτείας, η οποία υποχρεούται να διασφαλίζει την ομαλή λειτουργία τους με την κατ' ελάχιστον κάλυψη των ανελαστικών λειτουργικών δαπανών των πανεπιστημίων. Η Σύνοδος Αντιπρυτάνεων θεωρεί ότι αν δεν είναι διασφαλισμένο το (ήδη μειωμένο) ύψος της τρέχουσας χρηματοδότησης, κανένα ίδρυμα δεν θα μπορέσει να ανταπεξέλθει στις ανελαστικές υποχρεώσεις που προκύπτουν από τη λειτουργία του».

Τα ίδια επισημαίνει και η ανακοίνωση εκατοντάδων πανεπιστημιακών, οι οποίοι είχαν αναλάβει πρωτοβουλία για την αποτροπή ψήφισης του σχεδίου νόμου:

«...**Θεωρούμε ταυτόχρονα προκλητική την απόφαση για τη χρηματοδότηση του σώματος αυτού από τον προϋπολογισμό των ελληνικών πανεπιστημίων εις βάρος των ήδη ελλειπών πόρων για την εκπαίδευση, την έρευνα και την υλικοτεχνική τους υποδομή. Η πρόσληψη 1.000 αστυνομικών για τα πανεπιστήμια μετά από μία ολόκληρη δεκαετία υποστελέχωσής τους σε διδακτικό, ερευνητικό και διοικητικό προσωπικό κάνουν κραυγαλέα την πρόκληση αυτή. Σε καιρούς πανδημίας, με τα πανεπιστήμια να υπολειτουργούν ως φυσικοί χώροι εκπαίδευσης και έρευνας, θεωρούμε αδιανόητο ότι τίθεται -και μάλιστα κατά προτεραιότητα- θέμα πανεπιστημιακής αστυνομίας...**

»

3.

Φυσικά, το άρθρο του νόμου που αποτυπώνει το πνεύμα της κυβέρνησης περισσότερο από όλα, είναι το 18, με το οποίο θεσμοθετείται η πανεπιστημιακή αστυνομία (Ομάδες Προστασίας Πανεπιστημιακού Ιδρύματος (Ο.Π.Π.Ι.)). Αυτές οι ομάδες θα στελεχώνονται από αστυνομικό προσωπικό της ΕΛ.ΑΣ. και ειδικούς φρουρούς (δηλαδή θα μπορούσαν και ΜΑΤ, ΟΠΚΕ, ΔΕΛΤΑ, ΔΙΑΣ κ.ο.κ.).

Το πλαίσιο των καθηκόντων των αστυνομικών μονάδων δεν έχει φυσικά οποιαδήποτε σχέση



με οτιδήποτε ακαδημαϊκό, παρά μόνο με καταστολή και επιτήρηση: Στο ίδιο άρθρο, προσδιορίζονται τα καθήκοντα: α) την αποτροπή τέλεσης αδικημάτων εντός των χώρων των Α.Ε.Ι., β) τη **στελέχωση και λειτουργία των Κέντρων Λήψης Σημάτων** μαζί με το προσωπικό των Α.Ε.Ι., γ) την πραγματοποίηση περιπολιών, δ) την αντιμετώπιση της παραβατικότητας. Κατά την άσκηση των καθηκόντων του συνεργάζεται με τις αρμόδιες αρχές και υπηρεσίες και ασκεί όλες τις κατά νόμο αρμοδιότητες σύμφωνα και με την παρ. 3 του άρθρου 3 του ν. 4485/2017.

Έπειτα, είναι σαφές ότι μέσα στον, υποτίθεται, συνταγματικά αυτοδιοικούμενο χώρο των ΑΕΙ (λέγοντας χώρο εννοούμε όχι απλώς τα κτίρια και τα πάρκα, αλλά ολόκληρη την καθημερινή ζωή και λειτουργία των πανεπιστημίων), θα έχει πλέον θέση μια δεύτερη κρατική Αρχή, η Ελληνική Αστυνομία, και μάλιστα (παρ.5) «...Οι διοικήσεις των Α.Ε.Ι. υποχρεούνται να διευκολύνουν με κάθε τρόπο το προσωπικό των Ο.Π.Π.Ι. στο Α.Ε.Ι. κατά την εκτέλεση των καθηκόντων τους».

Κι αν μεν στην παρ.4 του άρθρου 18 ορίζεται ότι η ΟΠΠΙ δεν φέρει πυροβόλα όπλα, είναι απολύτως ανοικτό (και άρα βέβαιο) ότι θα μπορεί να φέρει άλλα όπλα, όπως □ δακρυγόνα, κρότου λάμψης, τείζερ, σπρέι, γκλομπς κ.ο.κ.. Άλλωστε, στο μέλλον, με μια απλή τροπολογία στα ψιλά γράμματα ενός άσχετου σχεδίου νόμου, τα πυροβόλα όπλα μπορεί και να προστεθούν. Δηλαδή, **ανά πάσα στιγμή, με κατά το δοκούν εκτίμηση, η εκάστοτε κυβέρνηση θα μπορεί να εξοπλίσει την ΟΠΠΙ με πυροβόλα όπλα.** Η εποχή ενός νέου Κορκονέα δεν είναι μακριά.

Ταυτόχρονα, όπως επισημαίνει πολύ εύστοχα ο δημοσιογράφος Τάσος Κωστόπουλος:

«...εύλωτος είναι ο εφοδιασμός της πανεπιστημιακής αστυνομίας με αυξημένες εξουσίες, που στερούνται οι ομόλογοί της εκτός ΑΕΙ. Σύμφωνα με την υφιστάμενη νομοθεσία, οι «ειδικοί φρουροί» (σώμα χαμηλών προσόντων που ιδρύθηκε το 1999 επί Σημίτη με αποκλειστικό καθήκον τη «φύλαξη ευπαθών στόχων αστυνομικού ενδιαφέροντος», προκειμένου ν' απαλλαγούν οι εκπαιδευμένοι -κανονικοί- αστυνομικοί από τέτοιες χρονοβόρες αγγαρείες) απαγορεύεται ρητά να ασκούν προανακριτικά καθήκοντα (άρθρο 9§9 του Ν.2734). Με το νομοσχέδιο Χρυσοχοϊδη-Κεραμέως (άρθρο 19) αυτή η απαγόρευση αίρεται ειδικά και μόνο για τα ΑΕΙ: «Στους ειδικούς φρουρούς που στελεχώνουν τις Ομάδες Προστασίας Πανεπιστημιακών Ιδρυμάτων (Ο.Π.Π.Ι.), επιτρέπεται η άσκηση προανακριτικών καθηκόντων για το διάστημα που υπηρετούν σε αυτές και για υποθέσεις των οποίων επιλαμβάνονται κατά την άσκηση των καθηκόντων τους». Μ' άλλα λόγια ένας ειδικός φρουρός θα εξακολουθεί να μη μπορεί να κάνει προανάκριση για έναν πορτοφολά στην Ομόνοια, θα έχει όμως το δικαίωμα να το κάνει εντός των ΑΕΙ, στέλνοντας στον εισαγγελέα κάθε φοιτητή, υποψήφιο διδάκτορα ή πανεπιστημιακό καθηγητή, αν θεωρήσει λ.χ. πως αυτός υποστήριξε δημόσια την αντίσταση σε κάποιο νόμο ή διαταγή των αρχών (βλ. παρακάτω για το αδίκημα της «διέγερσης»).»

4.

Ιδιαίτερη αναφορά πρέπει να γίνει στις διατάξεις του νόμου σχετικά με την επιτήρηση με κάμερες των πανεπιστημιακών σχολών. Ο νόμος σε αυτό το θέμα αποτυπώνει απολύτως την κουλτούρα της εκτεταμένης επιτήρησης, που τόσο έχει καταγγεληθεί δημοσίως εδώ και χρόνια στην Ευρώπη αλλά είναι ο βασικός πυλώνας των νομοθετικών πρωτοβουλιών του Υπουργείου ΠΡΟΠΟ στην Ελλάδα σε ολόκληρο το κοινωνικό φάσμα (βλ. τις αποκαλύψεις σχετικά με τα συστήματα αναγνώρισης προσώπου που αγόρασε κρυφά □ η ΕΛΑΣ κ.ο.κ.).



Στο άρθρο 12 παρ.2, ορίζεται ότι μπορούν οι εξωτερικοί και εσωτερικοί χώροι των ΑΕΙ να επιτηρούνται από κάμερες. Όμως, αφήνεται αρρύθμιστο αν μπορούν να υπάρχουν κάμερες μέσα λ.χ. στα αμφιθέατρα. Απλώς «δεν μπορούν να καταγράφουν τις πανεπιστημιακές παραδόσεις ή τους χώρους εργασίας του διδακτικού και διοικητικού προσωπικού». Μπορούν όμως οι κάμερες να καταγράφουν την καθημερινότητα των φοιτητών, τις γενικές συνελεύσεις των φοιτητικών συλλόγων, τις συνεδριάσεις των πανεπιστημιακών οργάνων, τις βιβλιοθήκες, τα κυλικεία, τυχόν εκδηλώσεις κ.ο.κ..

Η ΑΠΔΠΧ σε έγγραφό της, με το οποίο ασκεί κριτική προς το Υπουργείο αναφέρει ότι:

«...Κατ' αρχάς ζητήματα προστασίας προσωπικών δεδομένων εγείρονται ιδίως στις διατάξεις του σχεδίου νόμου που άπτονται της πολιτικής ασφάλειας και προστασίας των ΑΕΙ, στις οποίες προβλέπεται μεταξύ άλλων η δυνατότητα λειτουργίας ηλεκτρονικών συστημάτων ασφαλείας συμπεριλαμβανομένων μέσων επιτήρησης με τη λήψη ή καταγραφή εικόνας και ήχου σε εσωτερικούς και εξωτερικούς χώρους (αρ. 8 του σχ.ν.). Ως προς τούτο αρχικώς πρέπει να σημειωθεί ότι καιτοι στο αρ. 8 παρ.2 του σχ.ν. αναφέρεται ότι κάθε ΑΕΙ, με κριτήριο το μέγεθός του, τις ιδιαίτερες ανάγκες, τη συχνότητα εμφάνισης παραβατικών συμπεριφορών και τη διαβάθμιση του επιπέδου ασφαλείας και προστασίας του, μπορεί να τοποθετεί ηλεκτρονικά και λοιπά συστήματα ασφαλείας που καλύπτουν μέρος ή το σύνολο των εσωτερικών και εξωτερικών χώρων του», οπότε μπορεί να θεωρηθεί ότι το κάθε ΑΕΙ νοείται ως υπεύθυνος επεξεργασίας, εντούτοις αυτό δεν καθίσταται απόλυτα σαφές από το σύνολο των άρθρων του σχεδίου νόμου, λαμβάνοντας ιδίως υπόψη και το αρ. 13 στο οποίο προβλέπεται σύσταση ΟΠΠΙ, οι οποίες θα απαρτίζονται από κατώτερους αξιωματικούς της Ελληνική Αστυνομίας. Επισημαίνεται ότι, όπως παγίως κρίνει Αρχή, όταν μια επεξεργασία προσωπικών δεδομένων προβλέπεται σε διάταξη τυπικού νόμου, τότε η διάταξη θα πρέπει μεταξύ άλλων, να αναφέρει τα βασικά χαρακτηριστικά της επεξεργασίας, συμπεριλαμβανομένων, πέραν του σκοπού αυτής, και των δεδομένων τα οποία θα τύχουν επεξεργασίας, και τον υπεύθυνο επεξεργασίας.»

Η ΑΠΔΠΧ υπέβαλε αυτές τις παρατηρήσεις πριν την ψήφιση του νόμου, επομένως ορισμένες από αυτές ενσωματώθηκαν στο τελικό κείμενο. Όμως, εν τέλει, ως Υπεύθυνος Επεξεργασίας ορίστηκε (παρ.6 περ.α. αρ.12) από κοινού το ΑΕΙ με την Ελληνική Αστυνομία. Με διάταξη απλού νόμου δηλαδή αίρεται στο πεδίο της επιτήρησης το αυτοδιοίκητο των ΑΕΙ. Κι όχι απλά αίρεται αλλά μάλιστα εισάγεται επίσημα ως «μεγάλος αδελφός» η ΕΛ.ΑΣ. Και με την παρ. 3 του αρ.12, δίνεται και φανταχτερός τίτλος: «Σε κάθε Α.Ε.Ι. εγκαθίσταται «Κέντρο Ελέγχου και Λήψης Σημάτων και Εικόνων», το οποίο συνδέεται με όλα τα τεχνολογικά συστήματα ασφαλείας και επικοινωνιών που εγκαθίστανται και λειτουργούν εντός του Α.Ε.Ι.». Το Κέντρο αυτό θα στελεχώνεται και από αστυνομικό προσωπικό φυσικά.

Βέβαια, (περ.ε της ίδιας διάταξης) «τα δεδομένα που υποβάλλονται σε επεξεργασία, ο χρόνος τήρησης και οι αποδέκτες αυτών καθορίζονται με διάταγμα του Υπουργού Παιδείας...». Και πάλι κατά δοκούν δηλαδή.

Έπειτα, σύμφωνα με το αρ.14 του νόμου 3917/2011 (Χρήση συστημάτων επιτήρησης με τη λήψη ή καταγραφή ήχου ή εικόνας σε δημόσιους χώρους), ο οποίος είναι ο εξουσιοδοτικός του ΠΔ 75/2020 νόμος, ορίζεται ότι:



«1. Η εγκατάσταση και λειτουργία συστημάτων επιτήρησης με τη λήψη ή καταγραφή ήχου ή εικόνας σε δημόσιους χώρους, εφόσον συνεπάγεται την επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα, επιτρέπεται μόνο για: α) τη διαφύλαξη της εθνικής άμυνας, β) την προστασία του πολιτεύματος και την αποτροπή εγκλημάτων προδοσίας της χώρας, γ) την αποτροπή και καταστολή εγκλημάτων που συνιστούν επιβουλή της δημόσιας τάξης, δ) την αποτροπή και καταστολή εγκλημάτων βίας, εμπορίας ναρκωτικών, κοινώς επικίνδυνων εγκλημάτων, εγκλημάτων κατά της ασφάλειας των συγκοινωνιών και εγκλημάτων κατά της ιδιοκτησίας, όταν με βάση πραγματικά στοιχεία συντρέχουν επαρκείς ενδείξεις ότι τελέσθηκαν ή πρόκειται να τελεσθούν τέτοιες πράξεις και ε) τη διαχείριση της κυκλοφορίας. 2. Η εγκατάσταση και λειτουργία των συστημάτων επιτήρησης σε δημόσιους χώρους γίνεται μόνο από κρατικές αρχές με τήρηση της αρχής της αναλογικότητας. 3. Δημόσιοι χώροι για την εφαρμογή των προηγούμενων παραγράφων νοούνται: α) οι κατά την κείμενη νομοθεσία και τα σχέδια πόλεων προοριζόμενοι για κοινή χρήση, β) οι ελεύθερος προσβάσιμοι σε απροσδιόριστο αριθμό προσώπων ανοικτοί χώροι □ (περιφραγμένοι ή μη) που τίθενται σε κοινή χρήση με νόμιμο τρόπο και γ) οι σταθμοί διακίνησης επιβατών με μέσα μαζικής μεταφοράς. 4. Με προεδρικό διάταγμα που....».

Η ΑΠΔΠΧ στο έγγραφό της επισήμανε ότι «...στο σχέδιο νόμου γίνεται παραπομπή στο ΠΔ 75/2020 για τη χρήση συστημάτων επιτήρησης με τη λήψη ή καταγραφή ήχου ή εικόνας σε δημόσιους χώρους....Ωστόσο από τις διατάξεις του ΠΔ 75/2020 προκύπτει ότι στις ως άνω αναφερόμενες κρατικές αρχές δεν υπάγονται τα ΑΕΙ». Και αυτό είναι ορθό, αφού ρητά το αρ.4 □ του ΠΔ 75/2020 ορίζει ότι : «...Οι δημόσιες αρχές που είναι αρμόδιες για την πρόληψη, διερεύνηση, ανίχνευση ή δίωξη των εγκλημάτων ή την εκτέλεση των ποινικών κυρώσεων, περιλαμβανομένων της προστασίας από απειλές κατά της δημόσιας ασφάλειας και της αποτροπής τους, εν προκειμένω η Ελληνική Αστυνομία, το Πυροσβεστικό Σώμα και το Λιμενικό Σώμα – Ελληνική Ακτοφυλακή, είναι υπεύθυνοι επεξεργασίας...».

Η προσθήκη λοιπόν από το αρχικό σχέδιο νόμου στο τελικό της ΕΛΑΣ ως Υπεύθυνου επεξεργασίας «από κοινού» με το ΑΕΙ δεν είναι τυχαία.

Πέραν όμως αυτού, όπως φαίνεται, από την **παρ. 1 του αρ. 14 του ν.3917/2011, εγκατάσταση και λειτουργία συστημάτων επιτήρησης με τη λήψη ή καταγραφή ήχου ή εικόνας σε δημόσιους χώρους επιτρέπεται μόνο όταν με βάση πραγματικά στοιχεία συντρέχουν **επαρκείς ενδείξεις ότι τελέσθηκαν ή πρόκειται να τελεσθούν τέτοιες πράξεις****, όπως □ εγκλήματα βίας, εμπορία ναρκωτικών, κοινώς επικίνδυνα εγκλήματα, εγκλήματα κατά της ασφάλειας των συγκοινωνιών και εγκλημάτων κατά της ιδιοκτησίας. Στην ουσία δηλαδή το Υπουργείο υπολαμβάνει ότι άνευ ετέρου τα πανεπιστήμια είναι εξαρχής □ ύποπτοι χώροι για την τέλεση τέτοιων εγκλημάτων, και **μάλιστα ότι συντρέχουν και επαρκείς ενδείξεις** ότι τελέσθηκαν ή πρόκειται να τελεσθούν.

Το ότι τα Ιδρύματα επιθυμούν να προστατεύουν εξοπλισμό και υλικό μέσα σε εργαστήρια και γραφεία όμως, δεν δικαιολογεί σε καμία περίπτωση την γενικευμένη, εκτεταμένη βιντεοεπιτήρηση του άρθρου 8 του προτεινόμενου σχεδίου νόμου. Με άλλα λόγια, **παραβιάζει την αρχή της αναλογικότητας**, που τόσο συνταγματικά όσο και νομοθετικά □ κατοχυρώνεται, από τον ΓΚΠΔ αλλά και από τα ειδικότερα νομοθετήματα (ν.3917/2011, ΠΔ 75/2020 κ.ά.).

Σε παρόμοια συμπεράσματα καταλήγει και η ΑΠΔΠΧ: «...Περαιτέρω, κάθε επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα που λαμβάνει χώρα πρέπει, σύμφωνα με το ΕΔΔΑ να



εξοπλίζεται με επαρκείς και αναγκαίες εγγυήσεις που αντικατοπτρίζουν τις αρχές επεξεργασίας και δρουν αποτρεπτικά στην καταχρηστική και δυσανάλογη επέμβαση στα δικαιώματα που κατοχυρώνονται από το αρ. 8 ΕΣΔΑ... Εξάλλου οι περιορισμοί ατομικού δικαιώματος πρέπει να δικαιολογούνται από αποχρώντες λόγους δημόσιου συμφέροντος, να τελούν σε πρόδηλη λογική συνάφεια με το σκοπό αυτό, να είναι πρόσφοροι, κατάλληλοι και αναγκαίοι για την επίτευξη του επιδιωκόμενου σκοπού, να μη θίγουν τον πυρήνα του δικαιώματος και να μην απονέμουν στη διοίκηση ευρεία διακριτική ευχέρεια».

Ο νόμος που ψηφίστηκε διατυπώνει ολόκληρο θεωρητικό σχήμα για να τεκμηριώσει την επιβολή μέτρων επιτήρησης (βλ. αρ.12 παρ. 2), όπου ως σκοπός της επεξεργασίας προσωπικών δεδομένων από την Ελληνική Αστυνομία (από κοινού με το ΑΕΙ) είναι η πρόληψη και αντιμετώπιση των μισών διατάξεων του Ποινικού Κώδικα εν γένει, ενώ φυσικά για «λεπτομέρειες» παραπάμπει και πάλι στην έκδοση κατά το δοκούν προεδρικών διαταγμάτων (παρ.10).

5.

Το ζήτημα της αναλογικότητας εφαρμογής ενός μέτρου, εν προκειμένω της εκτεταμένης βιντεοεπιτήρησης των πανεπιστημιακών χώρων, είναι εξαιρετικά σημαντικό από την άποψη της προστασίας των προσωπικών δεδομένων όσων φυσικών προσώπων καταγράφονται. Η σημασία αυτή προκύπτει και από τον ΓΚΠΔ, του οποίου την υπερνομοθετική ισχύ η κυβέρνηση φαίνεται να παρακάμπει, αλλά και από την πιο εξειδικευμένη ανάλυση των κανόνων και πλαισίων της ευρωπαϊκής νομοθεσίας για την προστασία των προσωπικών δεδομένων.

Ο ΓΚΠΔ στο άρθρο 9 ορίζει ρητά ότι: «1. Απαγορεύεται η επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα που αποκαλύπτουν τη φυλετική ή εθνοτική καταγωγή, τα πολιτικά φρονήματα, τις θρησκευτικές ή φιλοσοφικές πεποιθήσεις ή τη συμμετοχή σε συνδικαλιστική οργάνωση, καθώς και η επεξεργασία γενετικών δεδομένων, βιομετρικών δεδομένων με σκοπό την αδιαμφισβήτητη ταυτοποίηση προσώπου, δεδομένων που αφορούν την υγεία ή δεδομένων που αφορούν τη σεξουαλική ζωή φυσικού προσώπου ή τον γενετήσιο προσανατολισμό».

Έπειτα, στις «Κατευθυντήριες γραμμές 3/2019 σχετικά με την επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα μέσω βιντεοσυσκευών» του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου Προστασίας Δεδομένων που εκδόθηκαν στις 29 Ιανουαρίου 2020, περιγράφονται οι βασικές αρχές σχετικά με τα συστήματα αυτά:

«...Συστηματική και σε μεγάλη κλίμακα επεξεργασία για την παρακολούθηση, την παρατήρηση ή τον έλεγχο των φυσικών προσώπων με χρήση δεδομένων που συλλέγονται μέσω συστημάτων βιντεοεπιτήρησης ή μέσω δικτύων ή με οποιοδήποτε άλλο μέσο σε δημόσιο χώρο, δημοσίως προσβάσιμο χώρο ή ιδιωτικό χώρο προσιτό σε απεριόριστο αριθμό προσώπων. Περιλαμβάνει την παρακολούθηση των κινήσεων ή της τοποθεσίας/γεωγραφικής θέσης σε πραγματικό ή μη χρόνο ταυτοποιημένων ή ταυτοποιήσιμων φυσικών προσώπων...

...Τα συστήματα βιντεοεπιτήρησης συλλέγουν συνήθως τεράστιο όγκο προσωπικών δεδομένων τα οποία ενδέχεται να αποκαλύψουν δεδομένα πολύ προσωπικής φύσης, ακόμη και ειδικών κατηγοριών δεδομένα. Ενδέχεται δηλαδή μη σημαντικά δεδομένα, που συλλέγονται αρχικά μέσω βίντεο, να χρησιμοποιηθούν για την εξαγωγή άλλων πληροφοριών για την επίτευξη διαφορετικού



σκοπού (π.χ. για την χαρτογράφηση των συνηθειών ενός ατόμου)...

...Από εικόνες που δείχνουν ταυτοποίηση υποκείμενα των δεδομένων να συμμετέχουν σε εκδήλωση, απεργία κ.λπ., θα μπορούσαν να εξαχθούν συμπεράσματα για τα πολιτικά φρονήματα αυτών των ατόμων...

...Σύμφωνα με το άρθρο 35 παράγραφος 1 του ΓΚΠΔ, όταν ένα είδος επεξεργασίας ενδέχεται να επιφέρει υψηλό κίνδυνο για τα δικαιώματα και τις ελευθερίες των φυσικών προσώπων, ο υπεύθυνος επεξεργασίας **πρέπει να διενεργεί εκτίμηση των επιπτώσεων** για την προστασία δεδομένων...

...Το άρθρο 35 παράγραφος 3 στοιχείο γ) του ΓΚΠΔ ορίζει ότι οι υπεύθυνοι επεξεργασίας υποχρεούνται να διενεργούν εκτιμήσεις αντικτύπου σχετικά με την προστασία δεδομένων εάν η επεξεργασία αποτελεί συστηματική παρακολούθηση δημοσίως προσβάσιμου χώρου σε μεγάλη κλίμακα...

...Επιπλέον, σύμφωνα με το άρθρο 35 παράγραφος 3 στοιχείο β) του ΓΚΠΔ η εκτίμηση αντικτύπου σχετικά με την προστασία δεδομένων είναι αναγκαία όταν ο υπεύθυνος επεξεργασίας σκοπεύει να επεξεργαστεί **ειδικές** κατηγορίες δεδομένων σε μεγάλη κλίμακα...

...Η διενέργεια ΕΑΠΔ απαιτείται όταν ένα είδος επεξεργασίας, ιδίως με τη χρήση νέων τεχνολογιών και συνεκτιμώντας τη φύση, το πεδίο εφαρμογής, το πλαίσιο και τους σκοπούς της επεξεργασίας, ενδέχεται να επιφέρει υψηλό κίνδυνο για τα δικαιώματα και τις ελευθερίες των φυσικών προσώπων (άρθρο 35 παρ. 1 του ΓΚΠΔ). Ενδεικτικές περιπτώσεις στις οποίες απαιτείται διενέργεια ΕΑΠΔ παρατίθενται στο άρθρο 35 παρ. 3 του ΓΚΠΔ...

... β) μεγάλης κλίμακας επεξεργασίας των ειδικών κατηγοριών δεδομένων που αναφέρονται στο [άρθρο 9](#) παράγραφος 1 ή δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα που αφορούν ποινικές καταδίκες και αδικήματα που αναφέρονται στο [άρθρο 10](#) ή γ) συστηματικής παρακολούθησης δημοσίως προσβάσιμου χώρου σε μεγάλη κλίμακα...» (βλ. ανωτέρω αρ. 9 ΓΚΠΔ).

Κατ' αρχήν, είναι σαφές από τα παραπάνω ότι ολόκληρος ο θεσμός της βιντεοεπιτήρησης στα πανεπιστήμια, με τόσο εκτεταμένη μορφή, όπως περιγράφεται το σχέδιο νόμου του Υπουργείου Παιδείας, βρίσκεται εκτός του πλαισίου που ορίζει η διεθνής και εθνική νομοθεσία για την προστασία των δικαιωμάτων και προσωπικών δεδομένων των πολιτών. Πρόκειται για μία ειδική νομοθετική πρωτοβουλία του Υπουργείου, που στοχεύει απευθείας ακριβώς στο πλήγμα αυτών των ελευθεριών και δικαιωμάτων μέσα στα πανεπιστήμια. Εννοείται ότι το Υπουργείο συντάσσοντας το σχέδιο νόμου παράκαμψε εντελώς αυτή τη νομοθεσία.

Η παράκαμψη αυτή, δε, ήταν τόσο προφανής που στο ίδιο παραπάνω έγγραφό της η ΑΠΔΠΧ επισημαίνει τα ακόλουθα:

«...Στο πλαίσιο αυτό καθίσταται αναγκαίο στη νομοθετική διάταξη να υπάρχουν σαφείς και ακριβείς κανόνες που επιβάλουν έναν ελάχιστο αριθμό απαιτήσεων, ούτως ώστε τα πρόσωπα των οποίων τα δεδομένα υφίστανται επεξεργασία, να έχουν επαρκείς εγγυήσεις ότι προστατεύονται αποτελεσματικά τα προσωπικού χαρακτήρα δεδομένα τους. Καθώς στο ΠΔ 75/2020



προσδιορίζονται αναλυτικά η διαδικασία και οι προϋποθέσεις για την εγκατάσταση και λειτουργία συστημάτων επιτήρησης, κριτήρια για την τήρηση της αναλογικότητας μεταξύ των χρησιμοποιούμενων μέσων και του επιδιωκόμενου σκοπού, καθώς και λοιπά χαρακτηριστικά τα οποία διασφαλίζουν τη νομιμότητα της επεξεργασίας των προσωπικών δεδομένων και δεδομένου ότι όπως αναφέρεται ανωτέρω, το ΠΔ αυτό δεν μπορεί να έχει ευθεία εφαρμογή στην περίπτωση της εγκατάστασης και λειτουργίας συστημάτων επιτήρησης που προβλέπεται στο σχέδιο νόμου, πρέπει να αναφερθεί ότι για την αποτελεσματική προστασία των προσωπικών δεδομένων εφαρμόζονται αναλογιώς οι εγγυήσεις που προβλέπονται στο εν λόγω ΠΔ».

Στο δε άρθρο 5 του ΠΔ 75/2020 ορίζονται αυτά τα κριτήρια:

«1. Η εγκατάσταση και λειτουργία συστημάτων επιτήρησης σε δημόσιους χώρους επιτρέπεται μόνο στο μέτρο που είναι απαραίτητο και όταν οι επιδιωκόμενοι κατά το άρθρο 3 του παρόντος διατάγματος σκοποί, της πρόληψης ή καταστολής της εγκληματικότητας και της διαχείρισης της κυκλοφορίας δεν μπορούν να επιτευχθούν εξίσου αποτελεσματικά με άλλα ηπιότερα μέτρα. Με την απόφαση που εκδίδεται κατά την παρ. 1 του άρθρου 12 του παρόντος για την εγκατάσταση των συστημάτων επιτήρησης αιτιολογείται ειδικώς η συνδρομή των νομίμων προϋποθέσεων που δικαιολογούν την επιτήρηση συγκεκριμένου χώρου. Ειδικώς για την εγκατάσταση και λειτουργία συστημάτων επιτήρησης για την πρόληψη ή καταστολή των εγκλημάτων απαιτείται να συντρέχουν επαρκείς ενδείξεις ότι τελούνται ή πρόκειται να τελεσθούν στον συγκεκριμένο χώρο ποινικά αδικήματα από τα αναφερόμενα στο άρθρο 3 του παρόντος. Η συνδρομή επαρκών ενδείξεων αιτιολογείται με την αναφορά πραγματικών στοιχείων όπως, ιδίως, στατιστικών ή εμπειρικών δεδομένων, μελετών, εκθέσεων, μαρτυριών, πληροφοριών για τη συχνότητα, το είδος και τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά των εγκλημάτων που τελούνται σε συγκεκριμένο χώρο, καθώς και για την, βάσει των ανωτέρω στοιχείων, πιθανολογούμενη εξάπλωση ή μεταφορά της εγκληματικότητας σε άλλο δημόσιο χώρο. Η επιτήρηση κρίνεται απαραίτητη όταν, κατ' εκτίμηση των ανωτέρω πραγματικών στοιχείων, σχηματίζεται η εύλογη πεποίθηση ότι στους συγκεκριμένους δημόσιους χώρους απειλούνται σοβαροί κίνδυνοι για τη δημόσια ασφάλεια...».

Οι προϋποθέσεις αυτές της νομοθεσίας που συνιστά το νόμιμο πλαίσιο επιτήρησης απέχουν πάρα πολύ από όσα ορίζει ο νέος νόμος της Νίκης Κεραμέως. Για την ακρίβεια, δεν πληρείται απολύτως καμία. Στο νόμο δεν γίνεται απολύτως καμία αναφορά **«πραγματικών στοιχείων όπως, ιδίως, στατιστικών ή εμπειρικών δεδομένων, μελετών, εκθέσεων, μαρτυριών, πληροφοριών για τη συχνότητα, το είδος και τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά των εγκλημάτων που τελούνται σε συγκεκριμένο χώρο, καθώς και για την, βάσει των ανωτέρω στοιχείων, πιθανολογούμενη εξάπλωση ή μεταφορά της εγκληματικότητας σε άλλο δημόσιο χώρο».**

Έπειτα, σύμφωνα με τις σαφείς οδηγίες της ΑΠΔΠΧ και του ΓΚΠΔ: «Όταν η επεξεργασία ενδέχεται να επιφέρει υψηλό κίνδυνο για τα δικαιώματα των ατόμων, ιδίως επειδή είναι συστηματική, μεγάλης κλίμακας, αφορά ειδικές κατηγορίες δεδομένων και βασίζεται στη χρήση νέων τεχνολογιών, ο υπεύθυνος επεξεργασίας πρέπει να διενεργήσει εκτίμηση αντικτύπου σχετικά με την προστασία των δεδομένων (Data protection impact assessment). Όταν βάσει της διενεργηθείσας εκτίμησης αντικτύπου και παρά την πρόβλεψη μέτρων προστασίας παραμένει υψηλή επικινδυνότητα της επεξεργασίας, ο υπεύθυνος επεξεργασίας υποχρεούται να προβεί σε προηγούμενη διαβούλευση με την εποπτική Αρχή».



Φυσικά από το Υπουργείο Παιδείας για το νομοσχέδιο/νόμο αυτό, □ δεν έχει εκπονηθεί Εκτίμηση Αντικτύπου, η οποία είναι υποχρεωτική στην περίπτωση τόσο μαζικής επεξεργασίας δεδομένων, και μάλιστα ενδεχομένως και δεδομένων ειδικών κατηγοριών, όπως πολιτικές πεποιθήσεις, συνδικαλιστική δραστηριότητα κ.ά.. Και αυτή, παραπέμπεται στις καλές πρακτικές.

Στο ίδιο κλίμα, ο συνάδελφος και αρθρογράφος Βασίλης Σωτηρόπουλος, επισημαίνει ορθά ότι:

«...Ενώ λοιπόν με σαφήνεια ο GDPR λέει ότι ο καθορισμός της μεταξύ τους ευθύνης ΔΕΝ γίνεται “μέσω συμφωνία μεταξύ τους”, όταν οι αρμοδιότητες των υπεύθυνων επεξεργασίας καθορίζονται από την νομοθεσία, όπως εξ ορισμού συμβαίνει με τις αρμοδιότητες των Α.Ε.Ι. και της ΕΛ.ΑΣ., αίφνης, το Υπουργείο Παιδείας, μετά την επισήμανση της Αρχής, έρχεται και προβαίνει στην εξής τροποποίηση του νομοσχεδίου: “Οι λεπτομέρειες ως προς την κατανομή της ευθύνης τους για συμμόρφωση προς τις υποχρεώσεις που απορρέουν από τον Γ.Κ.Π.Δ., ιδίως όσον αφορά στα καθήκοντά τους για την ικανοποίηση των υποκειμένων των δεδομένων, για την ενημέρωσή τους, ως προς τη λήψη των κατάλληλων τεχνικών και οργανωτικών μέτρων και κάθε άλλο συναφές ζήτημα καθορίζονται με Μνημόνιο Συνεργασίας, το οποίο υπογράφουν οι από κοινού Υπεύθυνοι Επεξεργασίας και τηρούν για σκοπούς λογοδοσίας”!!!...ενώ ο ΓΚΠΔ ξεκάθαρα ορίζει στο άρθρο 26 ότι οι ευθύνες καθορίζονται “με διαφανή τρόπο” και ΟΧΙ με μεταξύ τους συμφωνία όταν οι αρμοδιότητες ορίζονται νομοθετικά, το Υπουργείο Παιδείας φέρνει διάταξη εντελώς αντίθετη με τον GDPR ορίζοντας ότι ο καθορισμός ευθυνών καθορίζεται με “μνημόνιο συνεργασίας”, δηλαδή με συμφωνία τους, το οποίο δεν δημοσιεύουν καν (πάει ο “διαφανής τρόπος”), αλλά το τηρούν σε ένα συρτάρι».

6.

Στο ίδιο πλαίσιο κινούνται και οι καινοφανείς διατάξεις για την ελεγχόμενη πρόσβαση στα ΑΕΙ (αρ.16). Στην ουσία ο απώτερος σκοπός του είναι η καταγραφή προσωπικών δεδομένων κάθε εισερχόμενου στους χώρους όπου υπάρχει ελεγχόμενη πρόσβαση. Είναι σαφές ότι η διάταξη αυτή δεν έχει οποιαδήποτε σχέση με δήθεν ασφάλεια, προστασία ζωής και σωματικής ακεραιότητας οποιουδήποτε αλλά με «φακέλωμα» (βλ. περ.ε παρ.4). Άλλωστε, ήδη σε όλα τα ΑΕΙ υπάρχει ελεγχόμενη και περιορισμένη πρόσβαση σε χώρους όπου απασχολείται διοικητικό προσωπικό, εργαστήρια, βιβλιοθήκες κ.ο.κ., μπορούν δηλαδή να εισέρχονται μόνον διδάσκοντες, φοιτητές, ερευνητές, προσωπικό. Αυτό που λείπει, και θέλει να εισάγει η Νίκη Κεραμέως, είναι οι μπάρες και τα μηχανήματα ελέγχου με ακτινοβολία, ιδίως στους κοινόχρηστους χώρους των κτιρίων. Το συμπέρασμα προκύπτει με απλή λογική. Σε τελική ανάλυση οι πλέον κραυγαλέες περιπτώσεις εισόδου σε πανεπιστημιακούς χώρους «άσχετων» τα τελευταία 40 χρόνια, οι οποίοι μάλιστα προκάλεσαν και ζημιές ή σωματικές βλάβες, είναι τα «βανάκια» των μπράβων της ΟΝΝΕΔ σε πλείστες εκλογικές διαδικασίες των φοιτητικών συλλόγων. Ή η επίθεση Κασιδιάρη σε φοιτητή το 2007, για την οποία καταδικάστηκε. Ή ακόμα παλιότερα, οι ενέργειες του νυν Υπουργού Εσωτερικών.

7.

Εν κατακλείδι, το □ σχέδιο νόμου αυτό □ συνιστά, λαμβανομένων υπόψη και των υπόλοιπων διατάξεών του που δεν καταπιάνεται το άρθρο αυτό, μία μείζων τομή στο τοπίο όχι απλά της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης, της φοιτητικής και πανεπιστημιακής ζωής, αλλά εν γένει στο πεδίο της



□ δημοκρατίας των ελευθεριών, του κράτους δικαίου, των ατομικών και λαϊκών δικαιωμάτων.

Σε συνδυασμό με το ασφυκτικό πλέον νομοθετικό πλαίσιο για τις διαδηλώσεις και τις κοινωνικές διαμαρτυρίες, αλλά και με δεδομένη την εφαρμογή ενός σκληρότατου και αυταρχικού δόγματος από το ΥΠΡΟΠΟ και την Ελληνική Αστυνομία απέναντι σε κάθε μορφή κοινωνικής, πολιτικής, συνδικαλιστικής, ακόμη και πολιτιστικής, διαμαρτυρίας, συμπληρώνει ένα δυστοπικό όραμα, μιας κοινωνίας σε μόνιμη □ «πολιτική» καραντίνα.

«...Ειδικό αποτέλεσμα της θεσμικής εγγύησης της πλήρους αυτοδιοίκησης αποτελεί η κατοχύρωση του πανεπιστημιακού ασύλου. Ο συμφυής πολιτικός χαρακτήρας της επιστημονικής ελευθερίας προϋποθέτει μια εγγύηση ακώλυτης λειτουργίας των ΑΕΙ από οποιαδήποτε δημόσια επέμβαση, αλλά και από την παρουσία της δημόσιας δύναμης στο εσωτερικό του ΑΕΙ, αφού ακόμα και αυτή η παρουσία μπορεί να επενεργήσει αρνητικά στην ελεύθερη άσκηση των πανεπιστημιακών καθηκόντων....Ο όρος άσυλο δεν παραπέμπει σε έναν χώρο όπου δεν ισχύουν οι ποινικοί νόμοι, αλλά σε έναν χώρο όπου δεν εφαρμόζονται αστυνομικές διατάξεις και διαταγές□ και όπου μόνο υπό συγκεκριμένους όρους μπορεί να εισέλθει η δημόσια αστυνομική δύναμη για να προβεί σε έρευνες, συλλήψεις και να καταστείλει πράξεις που κατά τη γνώμη της και κατ' εντολή της φυσικής και πολιτικής της ηγεσίας συνιστούν ποινικά αδικήματα...».

Ο θεσμός του ασύλου αποτελεί την εγγύηση της ελεύθερης ανάπτυξης πολιτικής, συνδικαλιστικής και ιδεολογικής πρακτικής μέσα στα πανεπιστήμια, λειτουργώντας τόσο ως φραγμός για τυχόν επέμβαση της αστυνομίας, αλλά και ως πεδίο ελεύθερης ανάπτυξης (σχεδόν) όλων□ μορφών που μπορεί να λάβει μια πολιτική δραστηριότητα. Σήμερα, η προσπάθεια ταύτισης του ασύλου με ποινικά κολάσιμες και εν γένει κοινωνικά «αποκλίνουσες»/«απαράδεκτες» δραστηριότητες, προκειμένου αυτό είτε να αίρεται ευκολότερα είτε να καταργηθεί τυπικά ή ουσιαστικά, παίρνει κεντρική διάσταση για το□ φοιτητικό κίνημα. Μπορούμε να ισχυριστούμε ότι το πανεπιστημιακό άσυλο συνιστά μία φωτεινή ρωγμή στο ζοφερό πεδίο της επιτηρούμενης και αστυνομευμένης κοινωνίας. Ή αντίστροφα, ότι αποτελεί μία προεικόνιση της ελευθερίας. Και πράγματι, πρόκειται στην ουσία για μια αντιστροφή της κυριαρχίας: ενώ παντού η εφαρμογή του νόμου και της τάξης συνδέεται άρρηκτα με τους μηχανισμούς καταστολής, στο χώρο του ασύλου ο δεσμός αυτός αίρεται και ο μηχανισμός καταστολής, όπως και η εφαρμογή του νόμου, υπόκεινται στη βούληση της δύναμης του φοιτητικού κινήματος. Αυτήν ακριβώς τη ρωγμή επιδιώκει να καλύψει η κυβέρνηση δια της □ παρουσίας της αστυνομίας με θεσμικό ρόλο μέσα στην πανεπιστημιακή ζωή.

Η αυτοδιοίκηση των πανεπιστημίων, ο θεσμός του πανεπιστημιακού ασύλου και της μη επέμβασης δημόσιας δύναμης εντός των πανεπιστημιακών χώρων και της πανεπιστημιακής ζωής και καθημερινότητας, συνιστούν □ λοιπόν ένα ζήτημα κάθε δημοκρατικά σκεπτόμενου πολίτη, κάθε κοινωνικής ομάδας που διεκδικεί ή θα διεκδικήσει τα δικά της. Και στο παρελθόν υπήρξαν νόμοι που ψηφίστηκαν και έπεσαν.

Δε θα είναι ο πρώτος ψηφισμένος νόμος που θα πέσει.